

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 197/2011-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. júna 2011 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti G., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. M. M., Advokátska kancelária, B., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na právnu pomoc a rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 50/2010 z 22. decembra 2010, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti G., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 24. marca 2011 doručená sťažnosť spoločnosti G., s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou *namieta porušenie jej základného práva na právnu pomoc a rovnosť v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy Slovenskej republiky* (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Obdo 50/2010 z 22. decembra 2010 (ďalej len „najvyšší súd“ a „uznesenie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že v konaní, v ktorom bola sťažovateľka v procesnom postavení odporkyne, rozhodol Okresný súd Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom sp. zn. 29 Cb 32/2007 z 8. októbra 2009 tak, že vyhovel návrhu navrhovateľa (protistrany sťažovateľky) a určil, že odstúpenie sťažovateľky od zmluvy o dielo č. 06/05 z 17. marca 2005 je neplatné a zaviazal ju na náhradu trov konania. Proti tomuto rozsudku podala sťažovateľka odvolanie, ktorým žiadala napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie, a to predovšetkým z toho dôvodu, že konajúci okresný súd nedostatočne zistil skutkový stav, keďže nevykonal ďalšie ňou navrhované dôkazy. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom sp. zn. 1 Cob 39/2010 zo 17. júna 2010 potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny a zaviazal sťažovateľku na náhradu trov odvolacieho konania.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka na najvyššom súde dovolanie, ktoré dôvodila tým, že sa jej ako účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom [(§ 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“)]. Porušenie svojho práva konať pred súdom videla sťažovateľka v tom, že prvostupňový okresný súd a aj odvolací krajský súd odmietli pripustiť vykonanie ňou navrhovaných dôkazov, najmä výsluch svedka, ktorého výpoveď mala podľa sťažovateľky objasniť konajúcimi súdmi nedostatočne zistený skutkový stav.

4. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľky odmietol ako neprípustné a zaviazal ju na náhradu trov dovolacieho konania. Najvyšší súd v odôvodnení uznesenia s poukazom na § 120 OSP zdôraznil, že účastníci konania sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení a súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Po preskúmaní napadnutých rozhodnutí súdov nižšieho stupňa najvyšší súd dospel k záveru, že obidva súdy dokazovanie vykonali a odvolací súd zaujal ku každému tvrdeniu sťažovateľky stanovisko. Tvrdenie jedného z účastníkov konania, že súd nevykonal riadne dokazovanie, sa nedá označiť za taký postup súdu, ktorým bola odňatá možnosť konať pred súdom účastníkovi, ktorý správnosť vykonaného dokazovania namieta.

5. Podľa názoru sťažovateľky uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý mu predchádzal, jej bola obmedzená možnosť konať pred súdom, čo má za následok porušenie označených základných práv podľa čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy. Sťažovateľka svoju ústavnoprávnu argumentáciu opiera o rovnaké dôvody, aké uviedla v konaní pred všeobecnými súdmi.

6. V petite sťažnosti sťažovateľka žiada vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených základných práv podľa ústavy postupom najvyššieho súdu v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 3 Obdo 50/2010 a zrušil napadnuté uznesenie najvyššieho súdu.

7. Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

9. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc,

návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. V prvom rade je potrebné poznamenať, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľky, ktorá je v tomto prípade zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv (čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy) a v súvislosti s tým rozhodnutím (uznesenie najvyššieho súdu), ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáhala v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti.

11. Sťažovateľka namietala, že najvyšší súd svojím postupom a napadnutým uznesením porušil jej základné právo na právnu pomoc a princíp rovnosti účastníkov v konaní garantovaných čl. 47 ods. 2 a 3 ústavy, a to tým, že nevyslovil odňatie jej práva konať pred súdom podľa § 237 písm. f) OSP na tom základe, že sa nevykonali ňou navrhnuté dôkazy na preukázanie skutočností dôležitých pre rozhodnutie vo veci, pričom sa konajúce súdy priklonili iba k tvrdeniam a stanoviskám protistrany.

12. Podľa čl. 47 ods. 2 ústavy každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom. Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

13. Ústava v citovanom čl. 47 ods. 2 a 3 upravuje základné právo na právnu pomoc a na rovnosť v konaní.

14. Sťažovateľka bola v konaní, v ktorom sa rozhodovalo o jej právach, zastúpená advokátom, ktorý jej v celom rozsahu a v priebehu celého súdneho konania na všeobecnom súde – tak prvostupňovom, ako aj odvolacom a dovolacom – poskytoval právnu pomoc. Už táto skutočnosť vylučuje záver o akomkoľvek porušení základného práva na právnu

pomoc a najvyšší súd sa ani žiadnym iným spôsobom nedotkol základného práva sťažovateľky na právnu pomoc. Navyše, sťažovateľkou opísaný skutkový stav neobsahuje nič, čo by naznačovalo možnosť porušenia označeného ústavného práva.

15. Ústavný súd posudzoval aj tvrdenie sťažovateľky o porušení rovnosti účastníkov v konaní, ktoré odôvodňovala tým, že zo strany všeobecných súdov neboli vykonané ňou navrhnuté dôkazy. V tejto súvislosti ústavný súd už judikoval, že ústava neupravuje prípustnosť dôkazov, ale ponecháva jej úpravu na príslušné zákony, spravidla na procesné kódexy. Právomoc konať o veci, ktorej sa návrh týka, v sebe obsahuje právomoc posúdiť to, či a aké dôkazy na zistenie skutkového stavu sú potrebné a akým spôsobom sa zabezpečí dôkaz na jeho vykonanie (porovnaj I. ÚS 52/03, III. ÚS 61/06).

16. *Ústavný súd ďalej dopĺňa, že z práva na rovnosť v konaní nevyplýva pre sťažovateľku právo, aby súdy akceptovali všetky jej návrhy na vykonanie dokazovania, ale aby mala možnosť tieto návrhy predniesť. Rovnako Európsky súd pre ľudské práva vo svojej judikatúre vyvodzuje záver, že súd nie je povinný za každých okolností vykonať všetky dôkazy, ktoré strana navrhne. Prípustnosť dôkazov nie je dohovorom regulovaná a ide o otázku, ktorú upravuje predovšetkým vnútroštátne právo. Takisto význam dôkazov a potrebnosť ich vykonania je otázka, ktorú posudzujú predovšetkým vnútroštátne orgány (rozhodnutie Engel c. Holandsko z 8. júna 1976, § 91, podobne Komanický c. Slovenská republika, rozsudok zo 4. júna 2002, § 45).*

17. Podľa názoru ústavného súdu právny názor najvyššieho súdu o neprípustnosti dovolania v danej veci je zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom, najvyšší súd na všetky zásadné námietky sťažovateľky zaujal stanovisko, a preto aj ústavný súd ho považuje za dostačujúci a ústavne relevantný. Najvyšší súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré považoval dovolanie sťažovateľky za neprípustné, okrem iného sa osobitne zamerl na otázku opodstatnenosti tvrdenia sťažovateľky, že v prerokovávanej veci jej krajským súdom bola odňatá možnosť pred ním konať, a treba dodať, že pri interpretácii pojmu „odňatie možnosti konať pred súdom“ plne rešpektoval relevantnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva, ale i doterajšiu

judikatúru najvyššieho súdu (napr. rozhodnutie sp. zn. 5 Cdo 102/01 z 27. septembra 2001), a teda tým posilnil aj princíp právnej istoty ako jednej z obsahových náležitostí právneho štátu.

18. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v zmysle judikatúry ústavného súdu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom súdu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označila sťažovateľka, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi namietaným rozhodnutím a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, alebo z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť možno preto považovať tú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej reálnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je teda absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. O taký prípad išlo aj v prerokovávanej veci, preto ústavný súd z vyššie uvedených dôvodov považuje sťažnosť za zjavne neopodstatnenú.

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

20. Keďže sťažnosť bola odmietnutá pre jej zjavnú neopodstatnenosť, ústavný súd nemohol rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľky, ktoré sú viazané na skutočnosť, že sťažnosti bude vyhovené.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júna 2011

